

Oponentní posudek na diplomovou práci

„POZITIVNÍ ASPEKTY“ DYSLEXIE,

kteřou předkládá Mgr. Hana Brancuská

Výchova a vzdělávání dětí a dospívajících, poznávání předpokladů a možností jejich rozvoje, jsou stále aktuální otázky pro psychologický výzkum i praktické aplikace. Zahrnují i témata, která jsou u nás poměrně málo probádána. Mezi takové počítám i diplomový projekt Mgr. Hany Brancuské věnovaný problematice dyslexie ze specifického a velmi zajímavého úhlu pohledu. Tento diplomový projekt vyjadřuje nejen potřebu naplnit jednu z posledních studijních povinností magisterského studia, ale dokladuje osobní zájem autorky i její nadšení při zpracovávání projektu – o tom svědčí nejen slova obsažená v samém úvodu práce.

Teoreticko empirická diplomová práce je tématicky sevřená, je tradičně členěná (má část teoretickou a empirickou), je podrobně a dobře strukturovaná a také je pečlivě zpracovaná jak po stránce obsahové, tak po stránce formální.

Teoretickou část autorka otevírá kapitolou věnovanou vymezení dyslexie (pojem, přístupy, symptomy) a představuje rámec, ve kterém bude realizovat výklad i následující výzkum. Cenná je subkapitola věnovaná dyslexii v období dospívání a dospělosti, ať už v podmínkách sekundárního či terciárního vzdělávání, tak v pracovním procesu. Bylo by chybou, kdyby se autorka nezmínila o jedincích dvojitě výjimečných. Čtenář si také může všimnout, ve shodě s celkovým přístupem autorky k řešení diplomového projektu, jak se propojují teoretické poznatky s praktickými aplikacemi (např. v kap. 1.5.1). Dalším podstatným pojmem její práce je kreativita, které věnuje 2. kapitolu. Za podstatné považuji stanovisko autorky inspirované několika současnými autory, že mimořádná kreativita pochází ze stejného zdroje, jako tvořivost každodenní. Dále uvádí celou škálu projevů kreativního jedince, zabývá se kreativitou myšlení tak, jak je předkládají různí autoři. Pro práci za důležité považuji zastavení nad vztahem kreativity a dyslexie, ve kterém vědecky korektně uvádí vcelku zajímavé výsledky několika studií.

Dosavadní posouzení diplomové práce Mgr. H. Brancuské je vedeno v popisném duchu, protože této části práce není v podstatě co vytknout. V kontextu uvedeného mám však dotaz. Proč je v názvu diplomové práce slovní spojení POZITIVNÍ ASPEKTY v uvozovkách?

Empirická část zahrnuje všechny náležitosti, které lze od této části očekávat. Pregnantně je formulován předmět výzkumu – srovnání experimentální (dyslektici) a kontrolní (intaktní jedinci) skupiny s ohledem na vybrané složky kreativity myšlení (s. 69), z něhož vycházejí relevantní výzkumné předpoklady. Dále autorka pečlivě a až snad příliš podrobně představuje Torranceho test tvořivého myšlení. Výzkumný soubor byl tvořen 134 respondenty (67 dyslektiků, 67 intaktních středoškoláků – párování proběhlo na základě pohlaví a studijního oboru a orientačně i věku). Výsledky výzkumu jsou zpracovány relevantními statistickými postupy.

Následuje systematická prezentace výsledků empirického šetření (pořadí určují vymezené předpoklady). Prezentovaná data jsou nepochybně zajímavá a cenná, zejména tehdy, když je autorka podrobuje velmi precizní diskuzi. V 9. kapitole (Diskuse, s. 111 - 119) autorka předvádí zralou psychologickou práci a patřičný nadhled – nahlíží na výsledky své práce a konfrontuje je s výsledky různých jiných autorů, předkládá střízlivý přístup ke svým zjištěním. Rozhodně by mě zajímalo, které výsledky autorka sama považuje za zvláště zajímavé, které a jak mohou být uplatnitelné v práci s dopívajícími dyslektiky (např. v poradenských podmínkách či ve školním vzdělávání) a jaké výzkumy by v této problematice bylo třeba dále realizovat.

Závěr:

Mgr. Hana Brancuská předložila práci, která splňuje všechny požadavky na diplomové práce kladené. Doporučuji proto, aby se práce stala předmětem obhajoby na katedře psychologie FF UK v Praze a navrhuji tuto diplomovou práci ohodnotit známkou výborně.